

La Comissió Europea va presentar aquest dilluns una proposta d'actualització de la Directiva contra el tràfic de persones

COMUNICAT DE PREMSA

AVALUACIÓ I PROPOSTA DE REVISIÓ DE LA DIRECTIVA EUROPEA CONTRA EL TRÀFIC DE PERSONES DEL 2011 PER PART DE LA COMISSIÓ EUROPEA

La [Directiva relativa a la Prevenció i lluita contra el tràfic d'éssers humans i la protecció de les víctimes \(2011/36/EU\)](#) ha estat, i continua sent, un instrument fonamental en l'abordatge del tràfic d'éssers humans, no només a nivell regional, sinó també a nivell nacional, ja que obliga tots els Estats Membres a aplicar un enfocament integral i de drets humans en el desenvolupament i implementació de les seves polítiques públiques contra el tràfic.

L'abril del 2021, la Comissió Europea va presentar l'[Estratègia de la UE de Lluita contra el Tràfic d'Éssers Humans \(2021-2025\)](#), que incloïa, com una de les seves accions clau, l'avaluació i la possible revisió de la Directiva 2011/36 contra el tràfic d'éssers humans. Aquesta anàlisi ha involucrat diversos actors i ha consistit en entrevistes, elaboració d'informes i reunions. Tant Proyecto Esperanza com SICAR cat hem participat activament en aquest procés fent arribar les nostres aportacions i propostes.

Com a resultat d'aquest procés, ahir 19 de desembre Ylva Johansson, Comissària Europea d'Afers d'Interior, i Diane Schmitt, Coordinadora Europea contra el Tràfic de persones, van presentar en roda de premsa els punts principals a incloure en l'actualització de la [Directiva relativa a la Prevenció i lluita contra el tràfic d'éssers humans i la protecció de les víctimes \(2011/36/EU\)](#).

Resultats de l'Avaluació de la Directiva 2011/36 contra el Tràfic de persones

L'Avaluació reconeix que la Directiva 2011/36 ha estat, en general, eficaç a l'hora de contribuir a la lluita contra el tràfic d'éssers humans, ja que ha creat una base comuna per fer front al tràfic, i ha contribuït a una major harmonització de les legislacions nacionals als Estats membres.

Tot i això, també reconeix que les finalitats d'explotació i modus operandi dels traficants han evolucionat en els darrers anys, i hi ha deficiències en l'aplicació de la Directiva 2011/36, especialment en relació amb:

- L'aplicació dels principis de no enjudiciament i de no càstig de les víctimes.
- La protecció de les víctimes en els processos penals.

- La prestació de serveis d'assistència i suport orientats a les necessitats específiques de víctimes especialment vulnerables, inclosos els infants i els grups vulnerables.
- L'accés a la compensació.

Com a conseqüència d'aquesta avaluació la Comissió Europea ha anunciat la decisió de revisar la Directiva 2011/36 parcialment i enfocant-se en els aspectes concrets següents:

Nous elements a incloure a la Directiva Europea contra el Tràfic de persones

- **Inclusió del matrimoni forçat i de l'adopció il·legal entre les finalitats d'explotació que abraça la definició de tràfic d'éssers humans de la Directiva.**

A Espanya, l'article 177 bis del Codi Penal tipifica el tràfic d'éssers humans incloent-hi per a la celebració de matrimonis forçats. Això no obstant, l'adopció il·legal no està expressament esmentada, per la qual cosa haurà de modificar l'article 177 bis per tipificar aquesta nova finalitat d'explotació del tràfic.

- **Inclusió explícita del delictes de tràfic d'éssers humans comesos o facilitats a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, incloent-hi internet i els mitjans socials.**

La Directiva actual no fa esment a la comissió en línia dels actes i els mitjans que caracteritzen el tràfic, per la qual cosa la Comissió Europea proposa afegir un nou article a la Directiva que esmenta explícitament els actes comesos per mitjà de les tecnologies de la informació i les tecnologies de la comunicació. Això garantirà que es tingui en compte la dimensió en línia del delictes per a cada element del delictes de tràfic (ja sigui per a la captació, per aconseguir el sotmetiment i control de la víctima com per a la seva explotació).

- **Inclusió de sancions obligatòries per a les persones jurídiques responsables de delictes de tràfic.**

Això inclou l'exclusió de beneficis públics o el tancament temporal o permanent dels establiments on es va cometre el delictes de tràfic. L'article 177 bis del codi penal espanyol ja inclou la responsabilitat penal de les persones jurídiques implicades en el delictes de tràfic de persones encara que s'haurà d'adaptar, si cal, al que disposi la nova directiva europea.

- Creació de **Mecanismes Nacionals de Derivació (MND) formals** per millorar la identificació primerenca i la derivació per a l'assistència i el suport a les víctimes. Aquests MND serviran com a base per a un **Mecanisme Europeu de Derivació** mitjançant el nomenament de punts focals nacionals.

Tot i que actualment la Directiva 2011/36 exigeix als Estats membres que adoptin les mesures necessàries per establir mecanismes adequats per a la ràpida identificació, assistència i suport a les víctimes, en cooperació amb les organitzacions especialitzades, els MND establerts als Estats Membre són desiguals. Aquesta situació, reconeix la Comissió, pot obstaculitzar o alentir la derivació de les víctimes als serveis adequats de protecció, assistència i suport, especialment en el context transfronterer, quan les víctimes són identificades en un país diferent d'aquell on van ser explotades, o

quan són explotades a més d'un país. És per això que la revisió de la Directiva 2011/36 inclou que els estats membres formalitzin l'establiment dels seus MND i que designin punts focals nacionals.

A Espanya, l'Avantprojecte de Llei Integral aprovat a primera volta pel Consell de Ministres el 29 de novembre del 2022 estableix la creació d'un MND encarregat de la derivació immediata de les víctimes als organismes especialitzats, encara que alguns dels seus components essencials no hi són ben definits i presenten llacunes i contradiccions.

- Èmfasi en la **reducció de la demanda** mitjançant la tipificació com a delictes de l'ús sabent que serveis prestats per víctimes del tràfic, sigui quina sigui la seva finalitat d'explotació.

Actualment, l'apartat 4 de l'article 18 de la Directiva 2011/36 només recomana (no és d'aplicació obligatòria) tipificar com a delictes "l'ús sabent serveis prestats per víctimes del tràfic", amb l'objectiu de reduir la demanda. Aquestes disposicions s'apliquen a tots els tipus d'explotació.

- **Recollida anual de dades a escala de la Unió Europea** sobre el tràfic d'éssers humans, que publicarà Eurostat. L'avaluació de la Directiva 2011/36 va posar de manifest que hi continua havent importants llacunes en la recollida de dades sobre l'impacte del tràfic a nivell de la Unió Europea. És per això que la Comissió proposa introduir l'obligació que els Estats membres recopilin i comuniquin anualment a la Comissió dades sobre el tràfic d'éssers humans, mitjançant un nou article que inclou indicadors per a aquesta recollida de dades.

Elements que no s'han inclòs a la proposta de revisió de la Directiva Europea contra el Tràfic de persones

Si bé celebrem cadascuna de les propostes esmentades, considerem que seria molt important incloure aquests altres aspectes que considerem essencials per millorar l'abordatge del tràfic d'éssers humans:

- **Dret a un permís de residència i treball incondicional**, no subjecte a una denúncia prèvia i/o a la cooperació policial o judicial. Tot i que a Espanya, l'art. 59 bis de la Llei d'Estrangeria reconeix el dret a una autorització de residència i treball sobre la base de la situació personal de la víctima, no tots els Estats membres preveuen aquesta possibilitat, cosa que suposa situacions dispars entre diferents Estats membres.
- **Principi de no punició**. Considerem que aquest principi, fonamental en l'aplicació d'un enfocament de drets humans, podria haver sortit reforçat d'aquest procés de revisió de la Directiva 2011/36. En aquest sentit, creiem que l'article 8 podria haver inclòs l'adopció, per part dels estats membres, i de conformitat amb els principis bàsics dels seus ordenaments jurídics, de les mesures necessàries, incloses disposicions penals específiques i directrius en matèria d'enjudiciament, per garantir que les víctimes del tràfic d'éssers humans no siguin considerades responsables en virtut del dret penal, civil o administratiu, i no siguin detingudes, acusades, processades o castigades altrament per la seva participació en activitats il·lícites, incloses les activitats delictives en la mesura que aquesta participació sigui conseqüència directa de la seva situació de víctimes del tràfic d'éssers humans.

- **Accés a la indemnització.** Aquest dret forma part del dret a la reparació integral de les víctimes i és essencial per assegurar-ne la plena recuperació. És per això que la Directiva Europea 2011/36 hauria d'haver reforçat el seu article 17 per tal d'assegurar que els estats membres prenguin totes les mesures necessàries per garantir el pagament efectiu de les indemnitzacions reconegudes mitjançant sentència judicial (penal o civil). Considerem que caldria incloure que els Estats estableixin fons que garanteixin el pagament de les indemnitzacions a les víctimes quan els traficants no facin front a la indemnització a què han estat condemnats declarant-se insolvents. En aquests casos, el fons estatal hauria d'avançar el pagament de la indemnització a les víctimes i aconseguir posteriorment el reemborsament de les quanties per part dels tractants.
- **Prevenició.** Considerem que la revisió de la Directiva 2011/36 hagués estat una oportunitat per incloure l'adopció per part dels Estats Membre de mesures per fer front a les causes arrel, i als factors que fan les persones vulnerables al tràfic d'éssers humans i a l'explotació, incloses les violacions dels drets humans, la desigualtat global, la discriminació sistèmica, l'exclusió i la pobresa que afecta especialment dones i nenes, els conflictes i les crisis humanitàries, inclosos els desplaçaments, els desastres naturals, la desregulació del treball i la normalització de les males condicions laborals en alguns sectors, en particular, però no només per a les persones migrants.

A partir d'ara, correspon al Parlament i al Consell Europeu examinar la proposta feta per la Comissió. Un cop adoptada, els Estats membres hauran d'incorporar les noves normes a la legislació nacional. Des del nostre punt de vista, no només és important incorporar les millores derivades de la revisió de la Directiva 2011/36, sinó que és necessari i urgent que els Estats membres assegurin i garanteixin la implementació efectiva de la Directiva en la seva totalitat.

Des de SICAR cat i Proyecto Esperanza, com a entitats especialitzades en l'assistència i acompanyament integral a les dones víctimes i supervivents de tràfic d'éssers humans seguirem monitoritzant, i incidint, sobre aquest procés en els propers mesos.

Barcelona i Madrid, 22 de desembre del 2022

Sobre [SICAR cat](#) i [Proyecto ESPERANZA](#): Ambdós projectes d'Adoratrius compten amb un equip multidisciplinari de professionals que considera el tràfic de persones una violació dels Drets Humans. Garanteixen un model de gestió compromès amb la qualitat i l'Excel·lència i han obtingut el diploma de compromís de qualitat segons el model EFQM (European Foundation for Quality Management). Compten amb un sistema de protecció intern (SdPI), que promou els principis i les pràctiques de manteniment d'un entorn segur.

